

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2015. gada 3. septembrī*

Apelācija — Regula (EK) Nr. 737/2010 — Regula, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Regulu (EK) Nr. 1007/2009 — Tirdzniecība ar izstrādājumiem no roņiem — Šo izstrādājumu ieviešanas un tirdzniecības ierobežojumi — Spēkā esamība — Juridiskais pamats — EKL 95. pants — Eiropas Savienības Pamattiesību harta — 17. pants — ANO deklarācija par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām — 19. pants

Lieta C-398/13 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2013. gada 8. jūlijā iesniedza

Inuit Tapiriit Kanatami , Otava (Kanāda),

Nattivak Hunters' and Trappers' Organisation , Kikiktarjuaka [*Qikiqtarjuaq*] (Kanāda),

Pangnirtung Hunters' and Trappers' Organisation , Pannirtuna [*Pangnirtung*] (Kanāda),

Jaypootie Moesessie , ar dzīvesvietu Kikiktarjuakā,

Allen Kooneeliusie , ar dzīvesvietu Kikiktarjuakā,

Toomasie Newkingnak , ar dzīvesvietu Kikiktarjuakā,

David Kuptana , ar dzīvesvietu Ulukaktokā [*Ulukhattok*] (Kanāda),

Karliin Aariak , ar dzīvesvietu Ikaluitā [*Iqaluit*] (Kanāda),

Canadian Seal Marketing Group , Kvebeka (Kanāda),

Ta Ma Su Seal Products Inc. , Kapomēla [*Cap-aux-Meules*] (Kanāda),

Fur Institute of Canada , Otava,

NuTan Furs Inc. , Katalina [*Catalina*] (Kanāda),

GC Rieber Skinn AS , Bergena [*Bergen*] (Norvēģija),

Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC-Greenland), Nūka [*Nuuk*], Grenlande (Dānija),

Johannes Egede , ar dzīvesvietu Nūkā,

* Tiesvedības valoda – angļu.

Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK), Nūka,

William E. Scott & Son, Edinburga (Apvienotā Karaliste),

Association des chasseurs de phoques des Îles-de-la-Madeleine, Kapomēla,

Hatem Yavuz Deri Sanayi iç Ve Diş Ticaret Ltd Şirketi, Stambula (Turcija),

Northeast Coast Sealers' Co-Operative Society Ltd, Flerdelisa [*Fleur-de-Lys*] (Kanāda),

ko pārstāv *H. Viaene, J. Bouckaert, un D. Gillet, advocaten*,

apelācijas sūdzības iesniedzēji,

pārējie lietas dalībnieki –

Eiropas Komisija, ko pārstāv *K. Mifsud-Bonnici un C. Hermes*, pārstāvji,

atbildētāja pirmajā instancē,

ko atbalsta

Eiropas Parlaments, ko pārstāv *L. Visaggio un J. Rodrigues*, pārstāvji,

Eiropas Savienības Padome, ko pārstāv *K. Michoel un M. Moore*, pārstāvji,

personas, kas iestājušās lietā pirmajā instancē.

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs *T. fon Danvics [T. von Danwitz]* (referents), tiesneši *K. Vajda [C. Vajda]*, *A. Ross [A. Rosas]*, *E. Juhāss [E. Juhász]* un *D. Švābi [D. Šváby]*,

ģenerālvokāte *J. Kokote [J. Kokott]*,

sekretārs *M. Aleksejevs [M. Alekseev]*, administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2015. gada 9. februāra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2015. gada 19. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar savu apelācijas sūdzību *Inuit Tapiriit Kanatami, Nattivak Hunters' and Trappers' Association, Pangnirtung Hunters' and Trappers' Association, J. Moesesie, A. Kooneeliusie, T. Newkingnak, D. Kuptana, K. Aariak, Canadian Seal Marketing Group, Ta Ma Su Seal Products, Inc., Fur Institute of Canada, NuTan Furs Inc., GC Rieber Skinn AS, Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC-Greenland), J. Egede, Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK), William E. Scott & Son, Association des chasseurs de phoques des Îles-de-la-Madeleine, Hatem Yavuz Deri Sanayi iç Ve Diş Ticaret Ltd Şirketi un Northeast Coast Sealers' Co-Operative Society Ltd* lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2013. gada 25. aprīļa spriedumu *Inuit Tapiriit*

Kanatami u.c./Komisija (T-526/10, EU:T:2013:215; turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”), ar ko tā noraidīja to prasību atcelt Komisijas 2010. gada 10. augusta Regulu (ES) Nr. 737/2010, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1007/2009 par tirdzniecību ar izstrādājumiem no roņiem (OV L 216, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “apstrīdētā regula”), un atzīt par nepiemērojamu Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Regulu (EK) Nr. 1007/2009 par tirdzniecību ar izstrādājumiem no roņiem (OV L 286, 36. lpp.; turpmāk tekstā – “pamatregula”).

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

- 2 Ar 2007. gada 13. septembra Rezolūciju 61/295 ANO Ģenerālā asambleja pieņēma ANO Deklarāciju par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām (turpmāk tekstā – “*UNDRIP*”). Šīs deklarācijas 19. pantā ir noteikts:

“Valstis apspriežas un labā ticībā sadarbojas ar attiecīgajiem pirmiedzīvotājiem ar viņu pārstāvības struktūru starpniecību, lai iegūtu brīvprātīgu, iepriekšēju un informētu piekrišanu pirms tādu normatīvo vai administratīvo aktu pieņemšanas un īstenošanas, kas var ietekmēt šos pirmiedzīvotājus.”

Savienības tiesības

- 3 Saskaņā ar pamatregulas preambulas 4.–7. un 14. apsvērumu:

“(4) Roņu medības rosinājušas sabiedrības locekļus un valdības paust nopietnas bažas, jo viņiem rūp dzīvnieku labturība, ņemot vērā sāpes, mokas, bailes un citādas ciešanas, ko roņiem sagādā, tos nogalinot un dirājot tā, kā to visbiežāk dara.

(5) Reaģējot uz pilsoņu un patērētāju bažām par roņu nogalināšanu un dirāšanu no dzīvnieku labturības viedokļa un iespēju, ka tirgū ir izstrādājumi, kas iegūti no dzīvniekiem, kuri nogalināti un nodirāti tā, ka tiem ir sagādātas sāpes, mokas un citādas ciešanas, vairākas dalībvalstis ir pieņēmušas vai plāno pieņemt tiesību aktus, kas reglamentē izstrādājumu no roņiem tirdzniecību, aizliedzot to importu un ražošanu, bet citās dalībvalstīs šādu izstrādājumu tirdzniecība netiek ierobežota.

(6) Tādējādi pastāv atšķirības valstu noteikumos, kas reglamentē izstrādājumu no roņiem tirdzniecību, importu, ražošanu un realizēšanu. Šīs atšķirības negatīvi ietekmē to izstrādājumu iekšējā tirgus darbību, kuri satur vai var saturēt izstrādājumus no roņiem, un tie ir šķēršļi šādu izstrādājumu tirdzniecībai.

(7) Šādu atšķirīgu noteikumu pastāvēšana var vēl vairāk likt patērētājiem atturēties no tādu izstrādājumu pirkšanas, kas nav izgatavoti no roņiem, bet ko nevar viegli atšķirt no līdzīgiem izstrādājumiem, kuri ir izgatavoti no roņiem, vai izstrādājumiem, kuros var būt elementi vai sastāvdaļas, kas ir iegūtas no roņiem, taču nav skaidri atpazīstamas, piemēram, kažokādas, omega-3 kapsulas un eļļa, kā arī ādas izstrādājumi.

[..]

(14) Nedrīkstētu ciest to inuītu kopienu ekonomiskās un sociālās pamatintereses, kuras nodarbojas ar roņu medībām iztikas nodrošināšanai. Medības ir inuītu sabiedrības locekļu neatņemama kultūras un identitātes sastāvdaļa, un tās par tādām ir atzītas ar ANO Deklarāciju par pamatiedzīvotāju

[pirmiedzīvotāju tautu] tiesībām. Tādēļ būtu jāatļauj laist tirgū izstrādājumus no reņiem, kuri iegūti medībās, ko inuītu un citas iezemiešu kopienas tradicionāli veic un kas palīdz tām nodrošināt iztiku.”

4 Šīs regulas 3. panta “Nosacījumi laišanai tirgū” 1. un 4. punktā ir paredzēts:

“1. Ir atļauts laist tirgū tikai tādus izstrādājumus no reņiem, kuri iegūti medībās, ko tradicionāli veic inuītu vai citas iezemiešu kopienas un kas palīdz tām nodrošināt iztiku. Importētiem izstrādājumiem šos nosacījumus piemēro importēšanas laikā vai vietā.

[..]

4. Neskarot 3. punktu, pieņem šā panta īstenošanas pasākumus. Šos pasākumus, kas ir paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs regulas elementus, to papildinot, pieņem saskaņā ar 5. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.”

5 Pamatojoties uz minētās regulas 3. panta 4. punktu, Eiropas Komisija pieņēma apstrīdēto regulu. Saskaņā ar šīs pēdējās minētās regulas 1. pantu ar to “paredz sīki izstrādātus noteikumus par izstrādājumu no reņiem laišanu tirgū saskaņā ar [pamatregulas] 3. pantu”.

Tiesvedības priekšvēsture un pārsūdzētais spriedums

6 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2010. gada 11. janvārī, *Inuit Tapiriit Kanatami* u.c. cēla prasību atcelt pamatregulu. Ar rīkojumu *Inuit Tapiriit Kanatami* u.c./Parlaments un Padome (T-18/10, EU:T:2011:419) Vispārējā tiesa noraidīja minēto prasību kā nepieņemamu. Apelācijas sūdzību par šo rīkojumu Tiesa noraidīja ar spriedumu *Inuit Tapiriit Kanatami* u.c./Parlaments un Padome (C-583/11 P, EU:C:2013:625).

7 2010. gada 10. augustā Komisija pieņēma apstrīdēto regulu, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus pamatregulas īstenošanai.

8 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2010. gada 9. novembrī, apelācijas sūdzības iesniedzēji cēla prasību, lūdzot atcelt apstrīdēto regulu un atzīt pamatregulu par nepiemērojamu saskaņā ar LESD 277. pantu.

9 Ar Vispārējās tiesas septītās palātas priekšsēdētāja 2011. gada 13. aprīļa rīkojumu Eiropas Parlamentam un Eiropas Savienības Padomei tika atļauts iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam.

10 Savas prasības pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzēji izvirzīja divus pamatus, no kuriem pirmais bija saistīts ar pamatregulas prettiesiskumu, kas apstrīdētajai regulai liedzot jebkādu juridisko pamatu, pamatojoties uz EKL 95. panta kļūdainu izraudzīšanu par pamatregulas pieņemšanas juridisko pamatu, uz subsidiaritātes un samērīguma principu pārkāpumu, kā arī pamattiesību pārkāpumu. Ar savu otro pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēji Komisijai pārmeta, ka tā, pieņemot apstrīdēto regulu, esot nepareizi izmantojusi pilnvaras.

11 Pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa noraidīja šos abus pamatus un līdz ar to noraidīja arī prasību kopumā.

Lietas dalībnieku prasījumi

- 12 Apelācijas sūdzības iesniedzēju prasījumi Tiesai ir šādi:
- atcelt pārsūdzēto spriedumu, atzīt pamatregulu par prettiesisku un nepiemērojamu saskaņā ar LESD 277. pantu un atcelt apstrīdēto regulu atbilstoši LESD 263. pantam;
 - pakārtoti atcelt pārsūdzēto spriedumu un nodot lietu atpakaļ izskatīšanai Vispārējā tiesā, un
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 13 Komisija lūdz Tiesu noraidīt apelācijas sūdzību un piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējiem solidāri atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 14 Parlaments lūdz Tiesu noraidīt apelācijas sūdzību un piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 15 Padome lūdz Tiesu noraidīt apelācijas sūdzību un piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par apelācijas sūdzību

- 16 Savas apelācijas sūdzības pamatojumam prasītāji izvirza divus pamatus par kļūdām tiesību piemērošanā, ko Vispārējā tiesa esot pieļāvusi, izvērtējot pamatregulas tiesiskumu. Pirmo pamatu veido divas daļas, savukārt otro pamatu – trīs daļas.

Par pirmā pamata pirmo daļu

Lietas dalībnieku argumenti

- 17 Apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 28., 29., 37.–40., 50. un 64. punktā konstatējot, ka nosacījumi EKL 95. panta izmantošanai pamatregulas pieņemšanas dienā bija izpildīti.
- 18 Apelācijas sūdzības iesniedzēju ieskatā, šiem nosacījumiem jau esot bijis jābūt izpildītiem dienā, kad Komisija iesniedza priekšlikumu, uz kuru pamatojoties vēlāk tika pieņemta pamatregula. Proti, EKL 95. panta mērķis esot labot situāciju, kad atšķirības starp valsts tiesību aktiem tieši ietekmētu iekšējo tirgu, nevis ļaut rasties atšķirīgiem valsts tiesiskajiem regulējumiem, tādējādi sniedzot pilnīgu rīcības brīvību Eiropas Savienības likumdevējam pieņemt tiesību aktus jebkurā jomā. Ja plānotā tiesību akta pieņemšanas datumam būtu bijusi nozīme saistībā ar minēto nosacījumu novērtēšanu, Komisija varētu balstīt savu priekšlikumu uz vienkāršu prognozi, ka šādas atšķirības pastāvēs šī tiesību akta pieņemšanas brīdī, kas esot pretrunā LES 5. panta 1. punktā paredzētajam [kompetences] piešķiršanas principam.
- 19 Pakārtoti apelācijas sūdzības iesniedzēji uzskata, ka, pat pieņemot, ka piemērotais datums pamatregulas tiesiskuma pārbaudei saistībā ar EKL 95. pantu būtu šīs regulas pieņemšanas datums, nosacījumi, kas ļauj izmantot šo pantu, tajā dienā vēl nebija izpildīti. Proti, tā kā minētās regulas preambulā paredzētās norādes ietvēra tikai neskaidrus un vispārīgus apgalvojumus attiecībā uz atšķirībām valstu tiesiskajos regulējumos un uz risku, ka tiks kavēta pamatbrīvību īstenošana vai radīsies konkurences izkropļojumi, neesot pietiekamas, lai pamatotu EKL 95. panta izmantošanu. Tostarp šīs pašas regulas preambulas 5. apsvērumā neesot konkrēti norādītas dalībvalstis, kuras pieņēmušas vai kurām bija

nodoms pieņemt aizliegumu izstrādājumu no reņiem importam vai ražošanai. Šajā ziņā papildu informācija, ko Komisija sniedza tiesvedības laikā, nevarēja labot šo pietiekamu norāžu neesamību pašā pamatregulas tekstā.

- 20 Komisija, Parlaments un Padome nepiekrīt apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentācijai.

Tiesas vērtējums

- 21 Saistībā ar sava pirmā pamata pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji būtībā izvirza divus argumentus attiecībā uz, pirmkārt, piemēroto datumu, lai novērtētu nosacījumus EKL 95. panta izmantošanai, un, otrkārt, nosacījumus, kas ļauj izmantot šo pantu, jo pamatregula neietverot pietiekami precīzas norādes attiecībā uz risku, ka tiks kavēta pamatbrīvību īstenošana vai radīsies konkurences izkropļojumi.
- 22 Attiecībā uz pirmo argumentu ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Savienības tiesību akta tiesiskums ir jānovērtē, ņemot vērā faktiskos un tiesiskos apstākļus, kādi pastāvēja tiesību akta pieņemšanas brīdī (spriedumi *Agrana Zucker*, C-309/10, EU:C:2011:531, 31. un 45. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra, un *Schaible*, C-101/12, EU:C:2013:661, 50. punkts). Tostarp, lai izvērtētu, vai nosacījumi, kas ļauj izmantot EKL 95. pantu kā juridisko pamatu, tikuši izpildīti, Tiesa par atskaites punktu izraudzījās konkrētā Savienības tiesību akta pieņemšanas dienu (skat. spriedumus *Arnold André*, C-434/02, EU:C:2004:800, 38. punkts; *Swedish Match*, C-210/03, EU:C:2004:802, 37. punkts; Vācija/Parlaments un Padome, C-380/03, EU:C:2006:772, 45.–51. un 55. punkts, kā arī *Vodafone u.c.*, C-58/08, EU:C:2010:321, 39. un 41. punkts).
- 23 Savukārt pretēji tam, ko norāda apelācijas sūdzības iesniedzēji, šī vērtējuma mērķiem nevar būt nozīme Komisijas regulas priekšlikuma [iesniegšanas] datumam. Proti, saistībā ar prasību, kas vērsta pret tādu leģislatīvu aktu kā pamatregula, Savienības tiesas veiktā tiesiskuma pārbaude attiecas nevis uz šo priekšlikumu, kurā likumdošanas procesa laikā var tikt izdarīti grozījumi, bet gan uz minēto leģislatīvo aktu, kādu to pieņēma Savienības likumdevējs šīs procedūras iznākumā.
- 24 Turklāt to dalībvalstu skaits, kuras pieņēmušas vai kurām bija nodoms pieņemt tiesību aktus attiecīgajā jomā Komisijas priekšlikuma [iesniegšanas] dienā, pats par sevi nav noteicošs, novērtējot, vai Savienības likumdevējs tiesiski izmantojis EKL 95. pantu, ja šī panta izmantošanas nosacījumi konkrētā leģislatīvā akta pieņemšanas dienā bija izpildīti.
- 25 Tādējādi apelācijas sūdzības iesniedzēju pirmais arguments ir jānoraida kā nepamatots.
- 26 Attiecībā uz otro argumentu ir jāatgādina pastāvīgā judikatūra, saskaņā ar kuru EKL 95. panta 1. punktā paredzēto pasākumu mērķim faktiski jābūt iekšējā tirgus izveides un darbības apstākļu uzlabošanai (spriedumi *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, 60. punkts; Apvienotā Karaliste/Parlaments un Padome, C-217/04, EU:C:2006:279, 42. punkts, kā arī Apvienotā Karaliste/Parlaments un Padome, C-270/12, EU:C:2014:18, 113. punkts). Lai arī ar vienkāršu konstatāciju par valstu tiesisko regulējumu atšķirībām un par abstraktu risku, ka tiks kavēta pamatbrīvību īstenošana vai radīsies konkurences izkropļojumi, nepietiek, lai attaisnotu EKL 95. panta kā juridiskā pamata izvēli, Savienības likumdevējs to var izvēlēties īpaši gadījumos, kad pastāv tādas atšķirības valstu tiesisko regulējumu starpā, kuras var kavēt pamatbrīvību īstenošanu un tādējādi tieši ietekmēt iekšējā tirgus darbību vai radīt būtiskus konkurences izkropļojumus (spriedums *Vodafone u.c.*, C-58/08, EU:C:2010:321, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 27 Šīs tiesību normas izmantošana ir iespējama arī tad, ja ir mērķis novērst šādu tirdzniecības šķēršļu rašanos valstu tiesību normu atšķirīgas attīstības dēļ. Tomēr iespējai, ka šādi šķēršļi varētu rasties, jābūt ticamai un attiecīgā pasākuma mērķim jābūt šādu šķēršļu novēršanai (spriedumi Vācija/Parlaments un Padome, C-380/03, EU:C:2006:772, 38. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī *Vodafone* u.c., C-58/08, EU:C:2010:321, 33. punkts).
- 28 Šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzēji nepamatoti apgalvo, ka pamatregulas preambulā norādītie apsvērumi nav pietiekami, lai pamatotu EKL 95. panta izmantošanu, un ka Vispārējā tiesa nevarēja ņemt vērā norādes, ko Komisija sniedza tiesvedības laikā.
- 29 Proti, tā kā vispārpiemērojamu tiesību aktu pamatojumā var pietikt ar to, ka tiek iekļauta tikai, pirmkārt, norāde uz vispārējo situāciju, kuras dēļ šis tiesību akts ir pieņemts, un, otrkārt, norāde uz vispārējiem mērķiem, kurus ar to ir paredzēts sasniegt (skat. spriedumu *AJD Tuna*, C-221/09, EU:C:2011:153, 59. punkts un tajā minētā judikatūra), Savienības likumdevējam nevar tikt pārņemts, ka pamatregulas preambulas 4.–7. apsvērumā tas nav vispārīgi izklāstījis atšķirības starp dažādu valstu tiesiskajiem regulējumiem attiecībā uz tirdzniecību ar izstrādājumiem no roņiem un to radītajiem traucējumiem iekšējā tirgus darbībai, kas pamato EKL 95. panta izmantošanu. Tostarp pretēji tam, ko apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzēji, Savienības likumdevējam pašā pamatregulas preambulā nebija konkrēti jānorāda dalībvalstu, kuru tiesiskais regulējums bijis šī tiesību akta pamatā, skaits un identitāte.
- 30 Tā kā pamatregulas pamatojums pats par sevi bija pietiekams, Vispārējai tiesai nevar pārņemt, ka tā savā vērtējumā pārsūdzētā sprieduma 50. punktā ņemusi vērā Komisijas tiesvedības laikā iesniegto papildu informāciju attiecībā uz situāciju ar dalībvalstu tiesību aktiem, kuras dēļ tikusi pieņemta šī regula, jo šī informācija tikai precizēja pamatregulas pamatojumu atbilstoši Tiesas judikatūrai. Proti, izvērtējot EKL 95. panta kā juridiskā pamata izvēli, šajā judikatūrā ņemti vērā šādi konkrētā tiesību akta pamatojuma precizējumi, kas sniegti tiesvedības laikā (skat. tostarp spriedumus *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, 68., 70. un 73. punkts; Apvienotā Karaliste/Parlaments un Padome, C-217/04, EU:C:2006:279, 61. punkts, kā arī Vācija/Parlaments un Padome, C-380/03, EU:C:2006:772, 46. un 47. punkts).
- 31 Pamatojoties uz informāciju, kas izriet gan no pamatregulas pamatojuma, gan no Komisijas sniegtajiem precizējumiem, ko apelācijas sūdzības iesniedzēji nav apstrīdējuši Tiesā, Vispārējā tiesa, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 36.–40. un 50. punktā varēja konstatēt, ka pamatregulas pieņemšanas dienā pastāvēja atšķirības starp valstu tiesību normām attiecībā uz tirdzniecību ar izstrādājumiem no roņiem, kas varēja traucēt šo preču brīvu apriti.
- 32 Tādējādi Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 58. punktā pamatoti secināja, ka šīs atšķirības varēja pamatot Savienības likumdevēja iejaukšanos, balstoties uz EKL 95. pantu.
- 33 Līdz ar to pirmā pamata pirmā daļa ir jānoraida pilnībā.

Par pirmā pamata otro daļu

Lietas dalībnieku argumenti

- 34 Apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 56. punktā balstoties uz apsvērumu, saskaņā ar kuru tirdzniecība dalībvalstu starpā ar izstrādājumiem no roņiem, kā arī līdzīgām precēm noteikti nav necīga. Taču esot atļauts apšaubīt tēzi, ka tirdzniecība dalībvalstu starpā ar izstrādājumiem no roņiem un ar līdzīgām precēm nav necīga. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru Savienības likumdevējs var izmantot EKL 95. pantu vienīgi tad, ja tirdzniecība ar attiecīgajām precēm ir salīdzinoši nozīmīga, kas tā ir vēl jo mazāk attiecībā uz izstrādājumiem no roņiem.

35 Komisija un Parlaments apgalvo, ka pirmā pamata otrā daļa ir nepieņemama un katrā ziņā – nepamatota.

Tiesas vērtējums

– Par pieņemamību

36 Kā norādīja Komisija un Parlaments, Vispārējās tiesas secinājums pārsūdzētā sprieduma 56. punktā par to, ka izstrādājumu no roņiem un līdzīgu preču tirdzniecība dalībvalstu starpā navniecīga, neietilpst Tiesas kompetencē apelācijas tiesvedībā.

37 Proti, saskaņā ar LESD 256. panta 1. punktu un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmo daļu apelācijas sūdzības var iesniegt tikai par tiesību jautājumiem. Tādējādi tikai Vispārējās tiesas kompetencē ir konstatēt un vērtēt atbilstošos faktus, kā arī novērtēt pierādījumus, izņemot šo faktu un šo pierādījumu sagrozīšanas gadījumus (spriedums *Ryanair/Komisija*, C-287/12 P, EU:C:2013:395, 78. punkts un tajā minētā judikatūra).

38 Tā kā apelācijas sūdzības iesniedzēji neapgalvo nekādu sagrozīšanu, no tā izriet, ka pirmā pamata otrā daļa, ciktāl tā attiecas uz Vispārējās tiesas konstatējumu par to, ka tirdzniecības dalībvalstu starpā vēraņemamo raksturu, ir jānoraida kā nepieņemama.

– Par lietas būtību

39 Ir jānorāda, ka pats EKL 95. panta formulējums nenorāda uz prasību, saskaņā ar kuru Savienības likumdevējs var piemērot šo pantu vienīgi, ja tirdzniecība ar attiecīgajām precēm ir relatīvi ievērojama.

40 Turklāt, ja Tiesa vairākās lietās tirdzniecību konkrētajos tirgos kvalificējusi kā salīdzinoši nozīmīgu (skat. spriedumus *Arnold André*, C-434/02, EU:C:2004:800, 39. punkts un tajā minētā judikatūra; *Swedish Match*, C-210/03, EU:C:2004:802, 38. punkts, kā arī Vācija/Parlaments un Padome, C-380/03, EU:C:2006:772, 53. punkts), tā nekādā ziņā nav pierādījusi juridisko kritēriju, saskaņā ar kuru, pamatojoties uz EKL 95. panta pamata, varētu attiekties vienīgi uz to preču tirgiem, kuru tirdzniecība ir salīdzinoši nozīmīga.

41 Konkrētajā gadījumā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 39., 40. un 56. punktā, balstoties uz apsvērumiem, kas raksturo izstrādājumu no roņiem un citu preču, kuras var tikt sajauktas ar minētajiem izstrādājumiem, tirgus, konstatēja, ka pastāvošās atšķirības valstu tiesisko regulējumu starpā attiecībā uz izstrādājumu no roņiem tirdzniecību varēja traucēt šo preču iekšējo tirgu. Tādējādi Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 58. punktā pamatoti varēja secināt, ka šīs atšķirības ļāva veikt pasākumus, balstoties uz šo pantu, un tai nebija pienākuma pārbaudīt, vai attiecīgo preču tirdzniecība ir salīdzinoši nozīmīga, lai pamatotu EKL 95. panta izmantošanu.

42 Līdz ar to pirmā pamata otrā daļa ir jānoraida kā daļēji nepieņemama un daļēji nepamatota.

Par otrā pamata pirmo daļu

Lietas dalībnieku argumenti

43 Apelācijas sūdzības iesniedzēji pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 105. punktā konstatējot, ka ir jāatsaucas vienīgi uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) normām, nevis uz 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā –

“ECPAK”) normām. Apelācijas sūdzības iesniedzēju ieskatā, no LES 6. panta 3. punkta, kā arī no Hartas 52. panta 3. punkta un 53. panta izrietot, ka ar ECPAK garantētās tiesības ir pienācīgi jāņem vērā Līgumu piemērošanā kā vispārējie tiesību principi un ka ECPAK normām ir augstāks spēks, ja ar tām piešķirta plašāka aizsardzība nekā ar Hartas normām.

- 44 Komisija, Parlaments un Padome nepiekrīt apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentācijai.

Tiesas vērtējums

- 45 Jāatgādina, ka, lai gan – kā apstiprināts LES 6. panta 3. punktā – pamattiesības, kas garantētas ECPAK, kā vispārējie tiesību principi ietilpst Savienības tiesībās un lai gan Hartas 52. panta 3. punktā ir paredzēts, ka tajā ietvertajām tiesībām, kas atbilst kādām ECPAK garantētajām tiesībām, ir tāda pati nozīme un apjoms, kāds tām noteikts minētajā konvencijā, tomēr šī pēdējā konvencija, kamēr Savienība nav tai pievienojusies, nav Savienības tiesību sistēmā formāli integrēts juridisks instruments (šajā ziņā skat. spriedumus *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 44. punkts; *Schindler Holding* u.c./Komisija, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 32. punkts, kā arī *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 41. punkts).
- 46 Tādējādi Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 105. punktā ir pamatoti nospriedusi, ka Hartas 17., 7., 10. un 11. pants Savienības tiesībās garantē ar ECPAK normām piešķirto aizsardzību, uz ko atsaucas apelācijas sūdzības iesniedzēji, un ka šajā lietā pamatregulas spēkā esamības vērtējums ir jābalsta vienīgi uz pamattiesībām, kas garantētas ar Hartu (šajā ziņā skat. spriedumus *Otis* u.c., C-199/11, EU:C:2012:684, 47. punkts, kā arī *Ziegler*/Komisija, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 126. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 47 Katrā ziņā ir jākonstatē, ka saistībā ar otrā pamata pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji Vispārējai tiesai vienīgi pārmet, ka tā esot atsaukusies tikai uz Hartas, nevis ECPAK normām, taču neprecizē, kādu kļūdu tiesību piemērošanā tā konkrēti esot pieļāvusi, izvērtējot sagrozot savu pamatregulas spēkā esamības vērtējumu attiecībā uz pamattiesībām, kas var izraisīt pārsūdzētā sprieduma atcelšanu.
- 48 Līdz ar to otrā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

Par otrā pamata otro un trešo daļu

Lietas dalībnieku argumenti

- 49 Ar otrā pamata otro daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu, nospriežot, ka tiesības uz īpašumu nevar tikt paplašināti attiecinātas uz parastu komerciāla rakstura interešu aizsardzību. Aizliegums Savienībā tirgot izstrādājumus no roņiem ietekmējot to tiesības komerciāli izmantot šīs preces. Šajā ziņā Tiesa jau esot nospriedusi, ka aizliegums tirgot un laist Savienības tirgū pārtikas piedevas var ierobežot šo preču ražotāju brīvu profesionālās darbības veikšanu. Saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru tostarp spriedumā *Malik* pret Apvienoto Karalisti (ECT, Nr. 23780/08, 2012. gada 13. marts) ar uzņēmumu saistītās ekonomiskās intereses ir uzskatāmas par “īpašumu” ECPAK 1. protokola 1. panta izpratnē un tādējādi izriet no īpašumtiesību aizsardzības.
- 50 Ar šī pamata trešo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji Vispārējai tiesai pārmet, ka tā pārsūdzētā sprieduma 112. punktā esot konstatējusi, ka *UNDRIP* nav saistošs spēks, un neesot vērtējusi, vai Savienības iestādes pirms pamatregulas pieņemšanas bija saņēmušas iepriekšēju apelācijas sūdzības iesniedzēju piekrišanu saskaņā ar šīs deklarācijas 19. pantu. Proti, lai gan šai deklarācijai pašai par sevi nav juridiski saistoša spēka, Savienība pamatregulas preambulas 14. apsvērumā esot atzinusi pienākumu labticīgi nodrošināt atbilstību *UNDRIP* normām. Saskaņā ar Tiesas judikatūru Savienība nevar atkāpties

no normām, ko tā pieņēmusi, lai piemērotu šo deklarāciju (spriedums *NTN Toyo Bearing* u.c./Padome, 113/77, EU:C:1979:91, 21. punkts). Turklāt no 2012. gadā publicētās Starptautisko tiesību asociācijas rezolūcijas izriet, ka *UNDRIP* 19. pantā ir rakstiski nostiprināta starptautisko paražu tiesību norma, kas Savienībai ir jāievēro savu pilnvaru īstenošanā.

- 51 Parlaments apgalvo, ka otrā pamata trešā daļa ir nepieņemama tās kopumā, pamatojoties uz to, ka apelācijas sūdzības iesniedzēji pietiekami precīzi neidentificē Vispārējās tiesas pieļauto kļūdu tiesību piemērošanā Tiesas Reglamenta 169. panta 2. punkta izpratnē. Tostarp apelācijas sūdzība neļaujot noteikt, vai apelācijas sūdzības iesniedzēji kritizē Vispārējā tiesā izvirzīto pamatu pārbaudi vai pārbaudes neesamību un, pamatojoties uz kādiem pamatiem, būtu jāpiešķir saistošs spēks *UNDRIP* 19. pantam. Komisijas un Parlamenta ieskatā, šī pamata otrā un trešā daļa ir vismaz daļēji nepieņemamas, jo apelācijas sūdzības iesniedzēji Vispārējā tiesā nav izvirzījuši ne iespējamu uzņēmējdarbības brīvības pārkāpumu, ne starptautisko paražu tiesību noteikuma pārkāpumu.
- 52 Komisija, Parlaments un Padome uzskata, ka otrā pamata otrā un trešā daļa ir katrā ziņā nepamatotas.

Tiesas vērtējums

– Par otrā pamata otrās un trešās daļas pieņemamību

- 53 Attiecībā uz Parlamenta izvirzīto iebildi par nepieņemamību, kas attiecas uz otrā pamata trešo daļu tās kopumā, ir jāatgādina, ka no LESD 256. panta 1. punkta otrās daļas, Tiesas statūtu 58. panta pirmās daļas, kā arī no [Tiesas] Reglamenta 168. panta 1. punkta d) apakšpunkta un 169. panta 2. punkta izriet, ka apelācijas sūdzībā ir precīzi jānorāda apstrīdētie sprieduma, kura atcelšana tiek lūgta, motīvu daļas punkti, kā arī precīzi jāidentificē juridiskie argumenti, kas konkrēti pamato šo lūgumu; pretējā gadījumā apelācijas sūdzība vai attiecīgais pamats var tikt atzīti par nepieņemamiem (šajā ziņā skat. spriedumus *Schindler Holding* u.c./Komisija, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 43. punkts, un *Ezz* u.c./Padome, C-220/14 P, EU:C:2015:147, 111. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 54 Šajā lietā ir jākonstatē, ka otrā pamata trešajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda uz konkrētu pārsūdzētā sprieduma punktu. Šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzēju ieskatā izvirzītā kļūda tiesību piemērošanā izpaužas tādējādi, ka nav ievērots *UNDRIP* 19. pantā paredzētās piekrišanas prasības saistošs spēks, kas izriet gan no pamatregulas preambulas 14. apsvēruma, kā arī no starptautisko paražu tiesību normas.
- 55 Šajos apstākļos Parlamenta iebilde par nepieņemamību, kas attiecas uz otrā pamata trešo daļu kopumā, ir jānoraida.
- 56 Attiecībā uz Komisijas un Parlamenta izvirzītajām daļējām iebildēm par nepieņemamību no lietas materiāliem izriet, ka apelācijas sūdzības iesniedzēji Vispārējā tiesā nav izvirzījuši ne iespējamu Hartas 16. pantā paredzēto darījumdarbības brīvības pārkāpumu, ne no *UNDRIP* 19. panta izrietošas starptautisko paražu tiesību normas pārkāpumu.
- 57 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, ļaujot kādam lietas dalībniekam Tiesā pirmoreiz norādīt pamatu, ko tas nav izvirzījis Vispārējā tiesā, tam tiktu atļauts vērsties Tiesā, kuras kompetence apelācijas tiesvedībā ir ierobežota, ar strīdu, kas ir plašāks nekā tas, kurš tika iesniegts izskatīšanai Vispārējā tiesā (spriedums *Nexans* un *Nexans France*/Komisija, C-37/13 P, EU:C:2014:2030, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 58 Līdz ar to otrā pamata otrā daļa ir jānoraida kā nepieņemama, ciktāl tā attiecas uz darījumdarbības brīvību, un šī pamata trešā daļa ir jānoraida kā nepieņemama, ciktāl tā attiecas uz starptautisko paražu tiesību normas pārkāpumu.

– Par otrā pamata otrās daļas būtību

- 59 Apelācijas sūdzības iesniedzēji būtībā apgalvo, ka ar pamatregulu ir pārkāptas to tiesības uz īpašumu, jo aizliegums tirgot izstrādājumus no roņiem skar to tiesības šos izstrādājumus komerciāli izmantot Savienībā.
- 60 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka ar Hartas 17. pantu piešķirtā tiesību uz īpašumu aizsardzība attiecas nevis uz parastām interesēm vai komerciālām iespējām, kuru gadījuma raksturs ir raksturīgs pašai saimnieciskās darbības būtībai, bet uz tiesībām, kam ir mantiska vērtība, no kuras, ņemot vērā tiesību sistēmu, izriet iegūts tiesisks stāvoklis, kurš ļauj to īpašniekam vai to īpašnieka labā autonomi īstenot šīs tiesības (skat. spriedumu *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 61 Tāpat no Eiropas Cilvēktiesību Tiesas judikatūras attiecībā uz ECPAK 1. protokola 1. pantu, kas jāņem vērā saskaņā ar Hartas 52. panta 3. punktu, izriet, ka nākotnes ienākumus var uzskatīt par “īpašumu”, uz ko var tikt attiecināta šajā pantā paredzētā aizsardzība, tikai tad, ja tie jau ir gūti, ja tie ir droši pastāvoša parāda priekšmets vai ja pastāv specifiski apstākļi, kas ieinteresētajai personai var radīt tiesisku palāvību saņemt mantisku vērtību (skat. tostarp ECT spriedumu *Anheuser-Busch* pret Portugāli, Nr. 73049/01, 2007. gada 11. janvāris, 64. un 65. punkts, kā arī spriedumu *Malik* pret Apvienoto Karalisti, minēts iepriekš, 93. punkts).
- 62 Apelācijas sūdzības iesniedzēji Savienības tiesās ir minējuši vienīgi vienkāršu iespēju Savienībā tirgot izstrādājumus no roņiem, neizklāstot šādus apstākļus.
- 63 Līdz ar to otrā pamata otrā daļa ir jānoraida kā daļēji nepieņemama un daļēji nepamatota.

– Par otrā pamata trešās daļas būtību

- 64 Tā kā *UNDRIP* 19. panta normai pašai par sevi nav juridiski saistošs spēks, ko arī atzīst apelācijas sūdzības iesniedzēji, attiecībā uz to pietiek konstatēt, ka ar pamatregulas preambulas 14. apsvērumu šim minētajā noteikumā paredzētajam pienākumam apspriesties un sadarboties, lai iegūtu inuītu kopienu piekrišanu, tāpat nav piešķirta saistoša iedarbība.
- 65 Proti, no minētā apsvēruma formulējuma izriet, ka, lai neciestu to inuītu kopienu ekonomiskās un sociālās pamatintereses, kuras nodarbojas ar roņveidīgo medībām, lai sev nodrošinātu iztiku, ir jāļauj laist tirgū izstrādājumus no roņiem, kuri iegūti medībās, ko tradicionāli piekropj šīs kopienas, lai sev nodrošinātu iztiku.
- 66 Tā kā šāda atļauja ir paredzēta pamatregulas 3. panta 1. punktā, ir secināms, ka, atsaucoties uz to, ka *UNDRIP* atzīst šīs medības par neatņemamu inuītu kopienas locekļu kultūras un identitātes sastāvdaļu, minētais preambulas 14. apsvērums vienīgi pamato šo atkāpi no šajā regulā paredzētā aizlieguma laist tirgū izstrādājumus no roņiem.
- 67 Savukārt no minētās regulas preambulas 14. apsvēruma formulējuma nevar tikt secināts juridiski saistošs pienākums nodrošināt atbilstību *UNDRIP* 19. pantam, kas ir tiesību norma, uz ko turklāt šis apsvērums neattiecas.
- 68 Līdz ar to otrā pamata trešā daļa ir jānoraida kā daļēji nepieņemama un daļēji nepamatota.
- 69 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka apelācijas sūdzība ir jānoraida kopumā kā daļēji nepieņemama un daļēji nepamatota.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 70 Saskaņā ar Reglamenta 184. panta 2. punktu, ja apelācijas sūdzība nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem.
- 71 Atbilstoši šī paša reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Ja persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē un kas pati nav iesniegusi apelācijas sūdzību, piedalās tiesvedībā Tiesā, Tiesa saskaņā ar minētā 184. panta 4. punktu var nolemt, ka tā savus tiesāšanās izdevumus sedz pati. Atbilstoši Reglamenta 140. panta 1. punktam, kurš saskaņā ar minētā reglamenta 184. panta 1. punktu arī ir piemērojams apelācijas tiesvedībā, dalībvalstis un iestādes, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.
- 72 Tā kā Komisija ir lūgusi piespriet apelācijas sūdzības iesniedzējiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tiem spriedums ir nelabvēlīgs, apelācijas sūdzības iesniedzējiem ir jāpiespriež segt savus, kā arī atlīdzināt Komisijas tiesāšanās izdevumus.
- 73 Parlaments un Padome kā personas, kas iestājušās lietā Vispārējā tiesā, savus tiesāšanas izdevumus sedz paši.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

- 1) **apelācijas sūdzību noraidīt;**
- 2) *Inuit Tapiriit Kanatami, Nattivak Hunters' and Trappers' Organisation, Pangnirtung Hunters' and Trappers' Organisation, Jaypootie Moesiesie, Allen Kooneeliusie, Toomasie Newkingnak, David Kuptana, Karliin Aariak, Canadian Seal Marketing Group, Ta Ma Su Seal Products Inc., Fur Institute of Canada, NuTan Furs Inc., GC Rieber Skinn AS, Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC-Greenland), Johannes Egede, Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK), William E. Scott & Son, Association des chasseurs de phoques des Îles-de-la-Madeleine, Hatem Yavuz Deri Sanayi iç Ve Diş Ticaret Ltd Şirketi un Northeast Coast Sealers' Co-Operative Society Ltd* sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus;
- 3) **Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome sedz savus tiesāšanās izdevumus paši.**

[Paraksti]